

POLITIET

MOTTATT

17 JAN 2011

POLITIDIREKTORATET	
17 JAN 2011	
Arkiv 08-13	Arkivkode 608
Saksnr. 10/2951	Dok. nr. 4

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep.
0031 OSLO
Norge

Deres referanse

Vår referanse
2010/01054-2 008

Dato
13.01.2011

Forslag om innføring av etterforsningsplikt ved plutselig og uventet barnedød – høringsinnspill fra Salten politidistrikt

Viser til Justisdepartementets høringsbrev av 21. oktober 2010 samt Politidirektoratets oversendelse av 25. oktober 2010.

Salten politidistrikt støtter forslaget om å innføre en etterforsningsplikt ved plutselig og uventet barnedød. En slik ubetinget etterforsningsplikt vil styrke barns rettsikkerhet. Tilsvarende bør det vurderes innført en etterforsningsplikt ved alvorlig skade på barn under 3 år.

Avdelingsoverlege Jens Grøgaard ved Ullevål universitetssykehus i Oslo har ved flere anledninger uttalt at det foreligger store mørketall når det gjelder overgrep mot barn, spesielt ovenfor små barn som mangler språk eller av andre grunner ikke er i stand til å ivareta sine interesser. Vi imøteser derfor departementets forslag om å styrke små barns rettsikkerhet. En etterforsningsplikt ved plutselig og uventet barnedød og ved alvorlig skade på små barn vil bidra til at flere straffbare handlinger avdekkes. Samtidig vil det over tid virke forebyggende.

Etterforskning skal som hovedregel iverksettes når det er *rimelig grunn til å undersøke om det foreligger straffbart forhold*, jfr. strpl § 224. Formålet med etterforskningen er å avklare om straffbart forhold har funnet sted, og i tilfelle hvor, når og hvem som er ansvarlig. I begrepet "rimelig grunn" ligger det en forutsetning om at en eller flere omstendigheter peker i retning av at det er begått et straffbart forhold. I tillegg har helsepersonell bare meldeplikt til politiet der det er grunn til å tro at et dødsfall er "unaturlig" jfr. helsepersonelloven § 36. I saker om barnedød vil en etterforskning basert på slike grunnlag kunne oppleves svært belastende for de pårørende som står midt i tragedien. Dessuten vil de avklarende opplysningene, som kunne ha bekreftet at dødsfallet var naturlig, ofte ikke foreligge før på et senere tidspunkt, gjerne etter at den rettsmedisinske likundersøkelsen er foretatt. For de pårørende vil både etterforskningen og ventetiden ofte oppleves som en stor tilleggsbelastning.

Salten politidistrikt

Retts- og påtaleenheten, besøk: Kongens gate 81
Post: Postboks 1023, 8001 Bodø
Tlf: 75 54 58 00 Faks: 75 54 60 53
E-post: post.salten@politiet.no

Org. nr.: 983 999 999
Bankgiro: 7694.05.11603

Unntaksvis er det aktuelt å etterforske en hendelse selv om det ikke er grunn til mistanke om straffbart forhold, rett og slett for å finne årsaken, jfr. strpl § 224, fjerde ledd. I dag gjelder dette for eksempel ved brann og andre ulykker. Fordelen med å innføre en slik "objektiv og nøytral" etterforskningsplikt ved barnedød er at en unngår unødvendig kriminalisering av de pårørende. Det vil sannsynligvis være lettere for dem å akseptere en etterforskning når en samtidig får opplyst at dette gjøres i alle tilfeller ved plutselig og uventet barnedød. De fleste pårørende vil dessuten ha en egeninteresse i å få fastslått dødsårsaken til barnet. For noen foreldre vil det også være en lettelse å få fastslått at dødsfallet ikke skyldtes noe straffbart.

Helsetjenesten tilbyr dødsstedsundersøkelse der barn mellom 0-3 år dør plutselig og uventet. Formålet med denne ordningen er å forebygge krybbedød, og gjennomføringen er frivillig for de pårørende. Salten politidistrikt mener dødsstedsundersøkelser er et godt tilbud til de pårørende, men disse undersøkelsene vil neppe bidra til å oppklare "skjulte" straffesaker. Selv om politifaglig kompetanse skal være representert under disse undersøkelsene foretas de likevel med et helt annet formål for øye, og personer som har noe å skjule vil neppe takke ja til tilbudet. Det ideelle vil være obligatoriske undersøkelser der helsemessig kunnskap om årsaker kombineres med politifaglig kunnskap der formålet er å avdekke kriminelle handlinger. Ved å utarbeide tydelige instruksverk vil forholdet mellom politiets arbeid og helsetjenestens arbeid kunne avklares.

I høringsbrevet vurderer departementet etterforskningsplikt i alle tilfeller der barn under 18 år dør plutselig og uventet. Salten politidistrikt er usikker på hvorvidt etterforskningsplikten bør være så omfattende. Regelverket, slik det er i dag, tilsier at dødsfall med ukjent dødsårsak, der unge mennesker uten sykehistorie dør, i alle fall blir undersøkt av politiet - først og fremst ved en rettsmedisinsk likundersøkelse.

Behovet for en ubetinget etterforskningsplikt vil etter vår vurdering være størst der små barn dør, uten synlige skader eller andre tegn på omsorgssvikt og uten noen form for sykehistorie – nettopp for å avdekke de skjulte straffesakene. Her bør det også tas med i vurderingen at det skal forholdsvis lite kraft og/eller vold til for å drepe et lite spebarn contra en 17 åring. Det vil være mer sannsynlig at en finner mistenkelige skadefunn som tilsier etterforskning på større barn og ungdom enn på de minste barna som dør. Etter vår mening bør en ubetinget etterforskningsplikt derfor begrenses til tilfeller der barn under 3 år dør.

Det bør også vurderes innført en absolutt etterforskningsplikt der barn under 3 år blir alvorlig skadet, spesielt der det oppgis en skademekanisme som ikke stemmer overens med skadens karakter. En slik etterforskningsplikt forutsetter imidlertid en ubetinget meldeplikt for helsepersonell i alle tilfeller der barn under 3 år blir alvorlig skadet.

Vår erfaring er at helsepersonell, av frykt for å bryte taushetsplikten og av frykt for å angi noen feilaktig, ofte kvier seg for å melde fra ved mistanke om overgrep mot små barn. Ved å innføre en ubetinget meldeplikt til politiet vil helsepersonell slippe å måtte gjøre de vanskelige vurderingene. Faren ved en slik meldeplikt er selvsagt at pårørende av frykt for å bli angitt unnlater å fremstille barnet for lege.

Vi tror likevel at en meldeplikt vil kunne virke forebyggende. Vi har erfaring som tilsier

at gjentatte alvorlige overgrep mot små barn, kunne vært avverget dersom helsepersonell hadde meldt fra allerede første gang de var i kontakt med barnet.

Med hilsen

Tone Vangen
Politimester

Heidi Klokstad
påtaleleder